

**Відокремлений структурний підрозділ
«Харківський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»**

Циклова комісія економіки, управління та адміністрування

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінансовий облік

	<small>повна назва навчальної дисципліни</small>
для підготовки здобувачів освіти ступеня	<u>фаховий молодший бакалавр</u> <small>фаховий молодший бакалавр, молодший бакалавр, бакалавр</small>
галузі знань	<u>07 Управління та адміністрування</u> <small>шифр і назва галузі знань</small>
спеціальності	<u>071 Облік і оподаткування</u> <small>код і найменування спеціальності</small>
освітньо-професійної програми	<u>Бухгалтерський облік</u> <small>назва освітньо-професійної програми</small>
статус дисципліни	<u>обов'язкова</u> <small>обов'язкова/вибіркова</small>

Харків, 2023 рік

Розробник:	Мельничук Марина Олексіївна, голова циклової комісії економіки, управління та адміністрування, спеціаліст вищої категорії, кандидат економічних наук
Гарант освітньо-професійної програми:	Мельничук Марина Олексіївна, голова циклової комісії економіки, управління та адміністрування, спеціаліст вищої категорії, кандидат економічних наук

Програму обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії економіки, управління та адміністрування, протокол від 01.09.2023 р. № 1 (зі змінами та доповненнями, внесеними протоколом від 12.10.2023 р. № 3).

Голова циклової комісії

Марина МЕЛЬНИЧУК

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії, протокол від 01.09.2023 р. № 1 (зі змінами та доповненнями, внесеними протоколом від 26.10.2023 р. № 3).

Голова методичної комісії

Олена ЗОЛОТУХІНА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма навчальної дисципліни «Фінансовий облік» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Бухгалтерський облік» підготовки фахових молодших бакалаврів спеціальності 071 Облік і оподаткування галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Предметом навчальної дисципліни є методи раціональної організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємствах на підставі використання прогресивних форм і національних стандартів.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на результатах засвоєння дисципліни «Бухгалтерський облік» та є основою вивчення дисциплін «Податковий облік», «Звітність бізнесу», «Облік за видами економічної діяльності», «Облік на підприємствах малого бізнесу».

Метою навчальної дисципліни є формування системи знань з теорії та практики ведення бухгалтерського обліку на підприємствах.

Мета навчальної дисципліни «Фінансовий облік» визначає такі її **завдання:**

- проаналізувати порядок обліку необоротних активів, формувати вміння документального оформлення надходження та переміщення основних засобів, обліку їх зносу та амортизації;
- визначити порядок обліку оборотних активів;
- розглянути особливості порядку обліку праці та її оплати, аналітичний і синтетичний облік розрахунків з оплати праці та їх практичне застосування;
- розкрити специфіку обліку власного капіталу та зобов'язань;
- визначити порядок обліку формування витрат і доходів діяльності підприємства;
- проаналізувати порядок формування фінансової звітності підприємства.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує досягнення таких **результатів навчання:**
 РН 3. Визначати сутність об'єктів обліку і оподаткування для розуміння їх ролі та впливу на результати господарської діяльності.

РН 4. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання облікових даних для узагальнення економічної інформації.

РН 6. Використовувати особливості обліку і оподаткування у професійній діяльності та господарській практиці.

РН 8. Формувати й аналізувати фінансову, податкову і статистичну звітність для визначення показників забезпеченості підприємства ресурсним потенціалом та його ефективного використання.

РН 14. Використовувати нормативно-правові документи і національні стандарти для ведення бухгалтерського обліку суб'єктів господарювання.

Навчальна дисципліна спрямована на формування у здобувачів освіти таких **компетентностей**:

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК 3. Здатність відображати інформацію про господарські операції суб'єктів господарювання в обліку, їх систематизувати, узагальнювати у звітності й інтерпретувати для задоволення інформаційних потреб осіб, які ухвалюють управлінські рішення.

СК 7. Здатність перевіряти законність, достовірність, економічну доцільність господарських і фінансових операцій з метою збереження власності, попередження порушень та зловживань.

СК 8. Здатність використовувати методи обліку і оподаткування на підприємстві.

СК 9. Здатність використовувати знання національних стандартів обліку.

СК 10. Здатність демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

СК 11. Здатність організовувати власну професійну діяльність, застосовувати знання для розв'язання практичних ситуацій, ухвалювати рішення відповідно до законодавства.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Облік необоротних активів

Основні засоби, їх класифікація та оцінка. Документальне оформлення надходження та переміщення основних засобів. Облік капітальних інвестицій. Синтетичний і аналітичний облік основних засобів. Облік їх зносу та амортизації. Облік вибуття основних засобів. Поняття нематеріальних активів, їх суть, класифікація та оцінка та знос.

Тема 2. Облік оборотних активів

Поняття, класифікація виробничих запасів та їх оцінка. Облік надходження виробничих запасів. Визначення фактичної собівартості запасів, та списання виробничих запасів з балансу. Облік переоцінки та інвентаризації виробничих запасів. Класифікація й оцінка малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Контроль за дотриманням касової дисципліни. Рахунки в банку, порядок їх відкриття. Облік наявності і руху коштів на поточному рахунку в банку.

Особливості обліку коштів у іноземній валюті та валютних операцій. Форми безготівкових розрахунків та завдання обліку.

Суть дебіторської заборгованості та завдання її обліку. Облік розрахунків з покупцями і замовниками. Облік розрахунків з іншими дебіторами. Облік розрахунків з підзвітними особами. Облік розрахунків за претензіями.

Тема 3. Облік праці та її оплати

Значення та завдання обліку праці й розрахунків з її оплати. Облік податків з доходів. Види утримань із заробітної плати та їх облік. Облік розрахунків щорічних і додаткових відпусток. Аналітичний і синтетичний облік розрахунків з оплати праці. Облік депонованої заробітної плати.

Тема 4. Облік власного капіталу та зобов'язань

Основні завдання організації обліку власного капіталу. Характеристика рахунків з обліку власного капіталу. Поняття і порядок визначення статутного капіталу на підприємствах різних організаційно-правових форм. Облік статутного капіталу та розрахунків із засновниками. Узагальнення інформації про власний капітал в облікових регістрах.

Зміст, характеристика та структура П(С)БО 11 «Зобов'язання». Поняття, визнання, класифікація та оцінка зобов'язань. Облік кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги. Зміст кредиту та умови його надання. Облік короткострокових позик банку. Облік розрахунків за податками і платежами. Облік розрахунків по інших операціях. Облік розрахунків з учасниками. Облік поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями. Аналітичний облік зобов'язань.

Тема 5. Облік формування витрат і доходів діяльності підприємства

Загальні принципи організації обліку витрат. Методи обліку виробничих витрат. Принципи розподілу витрат. Сутність доходу, його визначення та оцінка. Облік доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг. Види фінансових результатів. Особливості функціонування підприємств і побудова обліку фінансових результатів. Облік розрахунків з податку на прибуток. Облік використання нерозподіленого прибутку (чи покриття збитків).

Тема 6. Фінансова звітність

Суть звітності, її види і призначення. Вимоги до звітності. Склад і форми бухгалтерської звітності. Порядок складання, затвердження і подання бухгалтерської звітності за призначенням. Методика складання фінансової звітності.

Навчально-методичне забезпечення освітнього компонента доступне на Порталі навчальних ресурсів Харківського торговельно-економічного фахового коледжу ДТЕУ.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теми дисципліни	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Лк	Сз	Пз	Лз	СРС		Лк	Сз	Пз	Лз	СРС
Тема 1. Облік необоротних активів	20	4	–	10	–	6	–	–	–	–	–	
Тема 2. Облік оборотних активів	20	4	–	10	–	6	–	–	–	–	–	
Тема 3. Облік праці та її оплати	22	6	–	10	–	6	–	–	–	–	–	
Тема 4. Облік власного капіталу та зобов'язань	23	6	–	10	–	7	–	–	–	–	–	
Тема 5. Облік формування витрат і доходів діяльності підприємства	25	6	–	12	–	7	–	–	–	–	–	
Тема 6. Фінансова звітність	25	6	–	12	–	7	–	–	–	–	–	
Усього годин / кредитів ECTS	135/4,5	32	–	64	–	39	–	–	–	–	–	

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Облік необоротних активів

Питання 1. Облік вибуття основних засобів.

Питання 2. Поняття нематеріальних активів, їх суть, класифікація та оцінка та знос.

Тема 2. Облік оборотних активів

Питання 1. Особливості обліку коштів у іноземній валюті та валютних операцій.

Питання 2. Форми безготівкових розрахунків та завдання обліку.

Питання 3. Облік розрахунків за претензіями.

Питання 4. Облік переоцінки та інвентаризації виробничих запасів.

Питання 5. Класифікація й оцінка малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Тема 3. Облік праці та її оплати

Питання 1. Аналітичний і синтетичний облік розрахунків з оплати праці.

Питання 2. Облік депонованої заробітної плати.

Тема 4. Облік власного капіталу та зобов'язань

Питання 1. Сутність і значення власного капіталу в управлінні підприємством.

Питання 2. Сутність та порядок обліку нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) підприємства.

Питання 3. Облік довгострокових зобов'язань підприємств.

Питання 4. Облік розрахунків з учасниками підприємств.

Питання 5. Облік непередбачених зобов'язань.

Тема 5. Облік формування витрат і доходів діяльності підприємства

Питання 1. Облік розрахунків з податку на прибуток.

Питання 2. Облік використання нерозподіленого прибутку (чи покриття збитків).

Тема 6. Фінансова звітність

Питання 1. Порядок складання, затвердження і подання бухгалтерської звітності за призначенням.

Питання 2. Методика складання фінансової звітності.

Організація самостійної роботи здобувачів освіти регламентується Положенням про самостійну роботу здобувачів освіти у ВСП «Харківській торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету».

6. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Для визначення рівня засвоєння здобувачами освіти навчального матеріалу використовуються такі форми оцінювання та схема розподілу балів:

№	Рейтингові оцінки	Максимальні бали
1	Поточний контроль	60
1.1	<i>Тема 1. Облік необоротних активів</i>	
	Опрацювання лекційного матеріалу	1
	Виконання практичних завдань	2
	Тестування	2
1.2	<i>Тема 2. Облік оборотних активів</i>	
	Опрацювання лекційного матеріалу	1
	Виконання практичних завдань	2
	Тестування	2
1.3	<i>Тема 3. Облік праці та її оплати</i>	
	Опрацювання лекційного матеріалу	2
	Виконання практичних завдань	2
	Тестування	2
1.4	<i>Тема 4. Облік власного капіталу та зобов'язань</i>	
	Опрацювання лекційного матеріалу	2
	Виконання практичних завдань	3
	Тестування	3
1.5	<i>Тема 5. Облік формування витрат і доходів діяльності підприємства</i>	
	Опрацювання лекційного матеріалу	2
	Виконання практичних завдань	3
	Тестування	3

№	Рейтингові оцінки	Максимальні бали
1.6	<i>Тема 6. Фінансова звітність</i>	
	Опрацювання лекційного матеріалу	2
	Виконання практичних завдань	3
	Тестування	3
1.7	Здобутки у неформальній освіті	10
1.8	Робота з викладачем	10
2	Підсумковий семестровий контроль	40
3	Оцінка з дисципліни	100

Форма підсумкового семестрового контролю – екзамен.

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою. Умовою допуску до екзамену є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів освіти у ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету».

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Тема 1. Основи фінансового обліку

Основні джерела інформації

1. Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Гудзь Н. В. Фінансовий облік : підручник. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. С. 11–22.

2. Чудовець В. В., Жураковська І. В. Фінансовий облік і звітність : навчальний посібник. Луцьк : ІВВ ЛНТУ, 2018. С. 7–36.

Додаткові джерела інформації

3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення: 10.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.

4. Національне положення (стандарт) Бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. Дата оновлення: 10.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.

Тема 2. Облік грошових коштів та дебіторської заборгованості

Основні джерела інформації

1. Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Гудзь Н. В. Фінансовий облік : підручник. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. С. 104–142.

2. Фінансовий облік 1: конспект лекцій / укладач: Бурденко І. М. Суми: Сумський державний університет, 2018. С. 7–17.

Додаткові джерела інформації

3. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>.

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text>.

Тема 3. Облік основних засобів та нематеріальних активів

Основні джерела інформації

1. Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Гудзь Н. В. Фінансовий облік: підручник. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. С. 23–50.

2. Фінансовий облік 1: конспект лекцій / укладач: Бурденко І. М. Суми: Сумський державний університет, 2018. С. 33–42.

Додаткові джерела інформації

3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>.

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 18.10.1999 р. № 242. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text>.

Тема 4. Облік виробничих запасів та готової продукції

Основні джерела інформації

1. Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Гудзь Н. В. Фінансовий облік: підручник. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. С. 74–103.

2. Фінансовий облік 1: конспект лекцій / укладач: Бурденко І. М. Суми: Сумський державний університет, 2018. С. 47–59.

Додаткові джерела інформації

3. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 10.01.2007 р. № 2. Дата оновлення: 14.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002201-07#Text>.

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>.

Тема 5. Облік витрат виробництва

Основні джерела інформації

1. Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Гудзь Н. В. Фінансовий облік: підручник. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. С. 273–279.

2. Фінансовий облік 1: конспект лекцій / укладач: Бурденко І. М. Суми: Сумський державний університет, 2018. С. 73–82.

Додаткові джерела інформації

3. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>.

Тема 6. Облік власного капіталу та фінансових інвестицій

Основні джерела інформації

1. Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Гудзь Н. В. Фінансовий облік: підручник. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. С. 212–235.

2. Чудовець В. В., Жураковська І. В. Фінансовий облік і звітність: навчальний посібник. Луцьк: ІВВ ЛНТУ, 2018. С. 89–124.

Додаткові джерела інформації

3. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>.

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції»: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 26.04.2000 р. № 91. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00#Text%20>.

Тема 7. Облік довгострокових та короткострокових зобов'язань

Основні джерела інформації

1. Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Гудзь Н. В. Фінансовий облік: підручник. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. С. 236–267.

2. Чудовець В. В., Жураковська І. В. Фінансовий облік і звітність: навчальний посібник. Луцьк: ІВВ ЛНТУ, 2018. С. 128–158.

Додаткові джерела інформації

3. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>.

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text>.

Тема 8. Облік оплати праці та розрахунків з бюджетом

Основні джерела інформації

1. Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Гудзь Н. В. Фінансовий облік: підручник. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. С. 236–267.

2. Чудовець В. В., Жураковська І. В. Фінансовий облік і звітність: навчальний посібник. Луцьк: ІВВ ЛНТУ, 2018. С. 128–158.

Додаткові джерела інформації

3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» : затверджено наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 601. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03#Text>.

Тема 9. Облік доходів, витрат та фінансових результатів

Основні джерела інформації

1. Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Гудзь Н. В. Фінансовий облік : підручник. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. С. 324–339.

2. Чудовець В. В., Жураковська І. В. Фінансовий облік і звітність : навчальний посібник. Луцьк : ІВВ ЛНТУ, 2018. С. 161–188.

Додаткові джерела інформації

3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>.

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>.

Тема 10. Складання та подання фінансової звітності

Основні джерела інформації

1. Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Гудзь Н. В. Фінансовий облік : підручник. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. С. 340–401.

2. Чудовець В. В., Жураковська І. В. Фінансовий облік і звітність : навчальний посібник. Луцьк : ІВВ ЛНТУ, 2018. С. 193–225.

Додаткові джерела інформації

3. Національне положення (стандарт) Бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. Дата оновлення: 10.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.

4. Вакольчук Т. Електронні сервіси ДПС та порядок подання фінансової звітності. *ГУ ДПС Рівненської області*. 12.06.2021. URL: <http://surl.li/putoa>.